

Οι Ανθρωπιστικές Επιστήμες μέσα από τη ματιά των ακαδημαϊκών της Σχολής

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Γαλλικών και
Ευρωπαϊκών Σπουδών

Iulian Toma

Επίκουρος καθηγητής
Γαλλική Λογοτεχνία

toma.iulian-bogdan@ucy.ac.cy

22894377

Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να μας προσφέρει πληροφορίες, να αναπτύξει έναν συλλογισμό, να προτείνει παραδείγματα· αλλά δεν μπορεί να σκεφτεί στη θέση μας. Η ανθρώπινη πράξη της σκέψης – μια πράξη που εμπλέκει ολόκληρη την ύπαρξή μας – είναι εκείνη που μας επιτρέπει να οικειοποιούμαστε τη γνώση και, μέσα από αυτήν, να μεταμορφωνόμαστε

Συνέντευξη

Ποια η σημασία των ανθρωπιστικών επιστημών σήμερα;

Η σημασία των ανθρωπιστικών επιστημών σήμερα παραμένει ουσιαστικά η ίδια όπως και στο παρελθόν: ο ρόλος τους είναι να μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης πραγματικότητας, τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Σε αντίθεση με τις φυσικές και τις τυπικές επιστήμες, οι οποίες ερευνούν τους νόμους της φύσης και της λογικής, οι ανθρωπιστικές επιστήμες μας πληροφορούν για τον τρόπο που σκεφτόμαστε, αισθανόμαστε, μιλάμε και δρούμε. Αποτελούν έναν καθρέφτη μέσα στον οποίο η ανθρωπότητα, κοιτάζοντας τον εαυτό της, βλέπει αυτό που πραγματικά είναι, με τα φώτα αλλά και τις σκιές της. Το μάθημα που προσφέρουν είναι μάθημα ταπεινότητας και ειλικρίνειας. Η ιστορία, η φιλοσοφία, η γλωσσολογία, η επιστήμη της λογοτεχνίας και οι συναφείς κλάδοι μάς διδάσκουν ουσιαστικά να σκεφτόμαστε· και το πρώτο βήμα προς την αλήθεια είναι η απομάκρυνση από την υποκειμενικότητα.

Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζουν;

Η πρώτη είναι η αυταπάτη ότι, στην εποχή της άμεσης πρόσβασης στην πληροφορία και στα δεδομένα, οι προϋπάρχουσες γνώσεις και η γενική παιδεία είναι λιγότερο αναγκαίες απ' ό,τι παλαιότερα. Ωστόσο, αυτό που μας υπενθυμίζουν οι ανθρωπιστικές επιστήμες είναι πως η γνώση δεν ταυτίζεται με ένα άθροισμα στείρων πληροφοριών, αλλά συνίσταται στην ικανότητα να συνδέουμε όσα γνωρίζουμε και να τους αποδίδουμε νόημα. Το να γνωρίζεις σημαίνει, πάνω απ' όλα, να σκέφτεσαι. Η δεύτερη αυταπάτη είναι η τυφλή εμπιστοσύνη στην τεχνητή νοημοσύνη, που συχνά συνοδεύεται από την παραίτηση του ανθρώπου από την ίδια την προσπάθεια να βρει απαντήσεις στα ερωτήματα που τον απασχολούν. Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να μας προσφέρει πληροφορίες, να αναπτύξει έναν συλλογισμό, να προτείνει παραδείγματα· αλλά δεν μπορεί να σκεφτεί στη θέση μας. Η ανθρώπινη πράξη της σκέψης – μια πράξη που εμπλέκει ολόκληρη την ύπαρξή μας – είναι εκείνη που μας επιτρέπει να οικειοποιούμαστε τη γνώση και, μέσα από αυτήν, να μεταμορφωνόμαστε.

Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τμήμα Γαλλικών και
Ευρωπαϊκών Σπουδών

Iulian Toma

Επίκουρος καθηγητής
Γαλλική Λογοτεχνία

Συνέντευξη

Πού εστιάζεται η έρευνά σας και πώς μπορούμε να κατανοήσουμε τον κόσμο μας μέσα και από το ερευνητικό σας αντικείμενο;

Η έρευνά μου επικεντρώνεται κυρίως στη νεότερη και στη σύγχρονη γαλλική ποίηση. Αυτό που με συναρπάζει σε αυτό το αντικείμενο είναι η συνειδητοποίηση ότι η προσπάθεια των ποιητών συνίσταται στο να επινοούν μορφές έκφρασης ικανές να αντανakλούν ή να αποκαλύπτουν την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης πραγματικότητας – μια πολυπλοκότητα που καμία επιστήμη, ακόμη και οι ανθρωπιστικές, δεν μπορεί να περιγράψει πλήρως. Οι ποιητές μάς διδάσκουν ότι η γλώσσα βρίσκεται στον πυρήνα της ανθρώπινης εμπειρίας. Όσο πιο βαθιά είναι η σχέση μας με τη γλώσσα, τόσο πιο πλούσιος και πυκνός μάς φαίνεται ο κόσμος. Αυτό το μήνυμα προσπαθώ να μεταδώσω και στους φοιτητές μου: να μάθουν να «αποκρυπτογραφούν» το μυστήριο της ποιητικής γλώσσας, ώστε να καλλιεργούν μια πιο ουσιαστική σχέση με τον λόγο και, μέσα από αυτήν, με την ίδια τη ζωή.